

1994. – С. 347 – 365. **17. Костецький І.** Михайло Орест (50 років життя – 25 років творчості) / І. Костецький // Кур'єр Кривбасу. – 2007. – № 7-8 (212-213). – С. 246 – 253. **18. Слабошпицький М.** Молодший брат (Михайло Орест – брат Миколи Зерова) / М. Слабошпицький // Київ. – 2006. – № 12. – С. 97 – 109. **19. Костецький І.** Поет і чернь / І. Костецький // Кур'єр Кривбасу. – 2007. – № 5-6 (210-211). – С. 280 – 296. **20. Стражний О.** Український менталітет : Ілюзії. Міфи. Реальність / О. Стражний. – К. : Книга, 2008. – 368 с. **21. Костецький І.** Анатомія піднебесного / І. Костецький // Кур'єр Кривбасу. – 2007. – № 5-6 (210-211). – С. 297 – 303.

Процик І. В. “Шляхами битими не хочу я ходити...”: стильові особливості лірики М. Ореста

Стаття присвячена аналізу стилю поезії М. Ореста, розглянуто погляди на поняття стилю теоретиками літератури.

Ключові слова: стиль, напрям, епоха, символізм, неокласицизм.

Процик І. В. “Путиами битыми не хочу я ходить...”: стилевые особенности лирики М. Ореста

Статья посвящена анализу стиля поэзии М. Ореста, рассмотрены взгляды на понятие стиля теоретиками литературы.

Ключевые слова: стиль, направление, эпоха, символизм, неоклассицизм.

Protsyk I. V. “I don’t want to go on the ways, which others walk all over...”: the peculiarities of style of the lyric poetry of M. Orest

The article devoted to the analysis of the style of poetry of M. Orest, the author saw views on the conception of style by theoreticians of literature.

Key words: style, school, epoch, symbolism, newclassicism.

УДК 929 Барка: 37 (477.61)

В. Ф. Пушко, Р. О. Пушко

ВАСИЛЬ БАРКА: ШТРИХИ ДО ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТІ

Однією з величних постатей української літератури ХХ століття є Василь Барка. Його називають “стовідсотковим сковородинцем”, “князем доби”, “християнським мислителем”, “філософом і самітником”.

Мета розвідки – зробити загальний огляд життєвого й творчого шляху письменника.

Народився Василь Костянтинович Очерет (псевдонім – Василь Барка) 16 липня 1908 р, у с. Солониця Лубенського району на Полтавщині в родині Костянтина та Марії Очеретів. Батько митця служив у козацій частині, був на російсько-японській війні, звідки повернувся покаліченим. Сім'я постійно бідувала, батько теслював, доглядав з трьома синами (Олександр, Іван, Василь) чужі сади, а під час громадянської війни виготовляв кінське спорядження для армії Будьонного. Невдовзі батько помирає. Василь Барка наймався на працю по селах і приносив “натуральний” заробіток. “...Хоч робота тяжка: від сонця до сонця. Неділями ж, пасучи коні в степах, багато читав; приносив книги з міста, позичаючи в приятелів” [1], – так згадує ці часи В. Барка.

Після закінчення трудової школи В. Барка вступив на учительські курси, що згодом перетворилися на педагогічний технікум. Вибрав як фах математику й фізику. Зробив це під впливом найстаршого брата Олександра, який пізніше став автором першого в СРСР підручника з фотограметрії й професором математики.

Улюблений предмет Василя Барки – література. Він захоплювався творчістю Г. Сковороди, Т. Шевченка, І. Франка, Ф. Достоєвського, М. Коцюбинського, В. Стефаника та ін. Уже після закінчення Лубенського педтехнікуму його направили в селище Сьома Рота (нині с. Нижнє Попаснянського району Луганської області) вчителем фізики й математики. “Послали в дуже глуху Сьому Роту, шахтарський “посьолок”, що одночасно числився як село Нижнє, за якусь версту від шахти “Тошківка”: між високими крейдяними горами й нижчими – із звичайних скель, на березі Дінця. Сьома Рота, лежачи в міжгір’ї, втопала або в чорний дим від шахти, або в білу куряву, несену з крейдяних верхів’їв. Несчастливі випадки в підземеллі, пияцтво і “поножовщина” були звичним явищем, і завжди вранці на вулицях знаходили трупи.

Учні спочатку ставилися вороже до нових вчителів, але скоро привикли і були дуже милі” [1, с. 645].

Однак, у 1928 р. В. Барка через конфлікти з місцевими партійними керівниками поспіхом виїздить з України на Північний Кавказ у м. Краснодар. Цей край приваблював письменника здавна, а Кубань була омріяною землею. Оселившись тут, він закінчив філологічний факультет Краснодарського педагогічного інституту, зрікшись попереднього фаху, “для якого не годився”. Він весь час наголошував на тому, що “з математики я слабкий”.

Барка, згадуючи життя біля Дінця, почав і сам писати лірику. “Послав перші вірші Тичині, і, – на моє радісне здивування! – він надрукував їх в “Червоному шляху”, найбільшому в той час періодичному журналі в УРСР (Тичина редагував відділ поезії)” [1, с. 646].

Ця перша підтримка в літературному колі надала сил Барці як поету. Він був вдячний долі за те, що саме Павло Тичина, віршами якого так захоплювався, став його “покровителем”, першим визнав його талант. Митець запам’ятав це на все життя, і потім, коли доля занесла його за тисячі кілометрів від України, стежив за досягненнями свого вчителя в поезії.

Окрім літературної справи, Барка-науковець продовжував займатися педагогічною діяльністю. Читав курс лекцій з історії західноєвропейських літератур у Краснодарі, працював над кандидатською дисертацією про стиль “Божественної комедії” Данте. І в 1940 р. в Москві успішно її захистив.

Барка багато пережив неглад: втеча на Кубань, війна з фашистами, оборона Кавказу, тяжке поранення, полон, гірка доля “остарбайтера”, табір для “переміщених осіб” (ДПІ) в Авгсбурзі, напіврабська праця, пошуки сенсу життя, зміна світогляду, цілковите прийняття християнської ідеології. Лихоліття не зламали волі письменника до життя й творчості.

Велика й різноманітна спадщина В. Барки є яскравою сторінкою української літератури. За жанрами це поетичні збірки “Шляхи” (1930), “Цехи” (“Апостоли” (1946), “Білий світ” (1947), “Псалом голубиного поля” (1958), тощо; драматична поема “Кавказ” (1993), роман у віршах “Свідок для сонця шестикрилих” (1981), прозові твори – “Рай” (1953), “Жовтий князь” (1963), “Спокутник і ключі землі” (1992) та ін.

Його перу належать також збірки статей “Жайворонкові джерела” (1958) і “Земля садівничих” (1977); переклади українською мовою “Апокаліпсису” (1963), “Короля Ліра” Шекспіра (1969), фрагментів “Божественної комедії” Данте (1978). Усі ці твори Василь Барка вважав найголовнішими у своєму художньому доробку.

У 1998 році нам вдалося зав’язати переписку з В. Баркою. В одному із листів ми його запитали: “Ви були в м. Луганську (Ворошиловграді)?

В: – “Побував у Луганську, декілька разів – проїздом”. Далі продовжив: “Батько мій там, у Луганському сільськогосподарському інституті служив інструктором рослинництва. Помер на середині п’ятдесятих років”.

І потім звернувся до нас з проханням: “Якщо Ваш чоловік згодиться розшукати його могилу, я буду неймовірно вдячний; і пришло б кінцеві відомості – для справи.

Бажаю Вам благодаті Божої: в повноті життя.

В. Барка 21.XI.98” [3, с. 3].

Декілька тижнів ми працювали в архіві м. Луганська та у відділі кадрів сільськогосподарської академії, але даних про батька письменника не знайшли.

Життєва доля письменника тісно пов'язана з нашим краєм. Василь Барка невід'ємний від літературного життя материкової та еміграційної України.

На схилі літ письменник переніс інсульт, і для ведення його справ було створено опікунський комітет. М. Горбаль у книзі "Презентація життя" зауважує: "У перші мої відвідини Америки (1989) зустрітись з Баркою не вдалося. Мрія побачити Барку реалізувалася десь на початку зими 2002 року. Барка на той час уже перебував у пансіонаті для інвалідів (чи у старечому домі)" [2, с. 43].

11 квітня 2003 року В. Барка помер у госпіталі містечка Ліберті (США).

Таким чином, творча індивідуальність письменника проявляється в різних аспектах його мистецтва й насамперед, звичайно, у самотності його погляду на явища життя, суспільній значущості його творчих узагальнень. Василь Барка жив Україною, творив для України й щиро вірив у світле майбутнє своєї держави.

Література

1. Барка В. Автобіографія // Українське слово: Хрестоматія укр. літ. критики: У 4 кн. — К., 1994. — Кн.2. **2. Горбаль М.** Презентація життя. — К., 2006. **3. Листи В. Барки**, які зберігаються в приватному архіві.

Пушко В. Ф., Пушко Р. О. Василь Барка: штрихи до життя і творчості

У статті автори розповідають про життя і творчу діяльність українського діаспорного письменника Василя Барки.

Ключові слова: література, творча діяльність, переклад, самотність.

Пушко В. Ф., Пушко Р. О. Василий Барка: штрихи к жизни и творчеству

В статье авторы рассказывают о жизни и творческой деятельности украинского диаспорного писателя Василия Барки.

Ключевые слова: литература, творческая деятельность, перевод, самотність.

Pushko V. F., Pushko R. O. Vasyl Barka: the traits of life and creation

In this article the authors tell about the life and creative work of Ukrainian diaspora writer Vasyl Barka.

Key words: literature, creative work, translation, originality.